

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík
Sent rafrænt á nefndasvið@althingi.is

Reykjavík, 9. nóvember 2022.

Efni: Umsögn Félagsráðgjafafélags Íslands vegna tillögu til þingsályktunar um umboðsmann sjúklinga. 152. löggjafarþing 2022-2023. Þingskjal 211 – 210. mál.

Félagsráðgjafafélag Íslands (FÍ) þakkar tækifærið til að gera umsögn um tillögu til þingsályktunar um umboðsmann sjúklinga. 152. löggjafarþing 2022-2023. Þingskjal 211 – 210. mál. Félagið styður framlagða þingsályktunartillögu og telur það vera mikilvægt framfaraskref í því skyni að standa vörð um hagsmuni og réttindi sjúklinga. Eins og fram kemur í greinargerð með tillögunni er hún ekki ný af nálinni en mannréttinda- og neytendasamtök á sjöunda áratug síðustu aldar vöktu athygli á málinu. Þá kom fram breytingatillaga af hálfu Kvennalistans á 112., 116. og 117. löggjafarþingi á þágildandi lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 97/1990. Í greinargerð með núverandi tillögu kemur fram að umboðsmanni sjúklinga er ætlað að vera opinber talsmaður sjúklinga og vinna að því að þjónustuveitendur taki fullt tillit til réttinda, þarfa og hagsmuna þeirra, jafnframt því að fylgjast með því að sjúklingum sé ekki mismunað og jafnræðis sé gætt. Þá er umboðsmanni sjúklinga ætlað að taka við kvörtunum, meta þær og aðstoða sjúklinga við að koma þeim á framfæri og að leysa samskiptavanda og deilumál.

Eins og kemur fram í heilbrigðisstefnu til ársins 2030 ber að gæta sérstaklega að rétti þeirra sem eru í viðkvæmri stöðu og jafnvel ekki færir um að leita réttar síns. Tillaga um umboðsmann sjúklinga styður við stefnuna og er í anda siðareglna félagsráðgjafa á Íslandi en þar kemur fram að: *Grundvöllur félagsráðgjafa er virðing fyrir manngildi og sérstöðu hvers einstaklings og trú á getu hans til að nýta hæfileika sína til fullnustu. Markmið félagsráðgjafa er að vinna að lausn félagslegra og persónulegra vandamála og sporna við félagslegu ranglæti. Félagsráðgjafi vinnur gegn mannréttindabrotum hvar svo sem þau eiga sér stað.*¹ Félagsráðgjafar eru málsvarar skjólstaðinga sinna, þeir vinna með einstaklingum, fjölskyldum, hópum og samfélögum sem eru að glíma við sálfélagslegan vanda. Þeir búa yfir víðtækri þekkingu og beita fjölbreyttum gagnreyndum aðferðum í vinnu sinni. Félagsráðgjafar starfa á Landspítala og öðrum heilbrigðisstofnunum og eru því ein af lykilstéttum þegar kemur að því að tryggja réttindi sjúklinga. Þeir vinna með einstaklingum sem glíma við fátækt, fíknisjúkdóma og félagslegan vanda auk barnaverndarmála. Félagsráðgjafar hafa mikla þekkingu og reynslu af stöðu málefna fatlaðs fólks á Íslandi, í málefnum aldraðra, flóttamanna og annarra innflytjenda. Þeir hafa heildarsýn að leiðarljósi í vinnu sinni með fólki og leita leiða til þess að tengja saman þjónustukerfi.

¹ Siðareglur félagsráðgjafa á Íslandi aðgengilegar á <https://felagsradgjof.is/felagsradgjof/sidareglur/>

Vill félagið draga fram mikilvægi þess að jafnframt því að koma á fót embætti umboðsmanns sjúklinga þarf að tryggja fullkomnustu heilbrigðisþjónustu sem völ er á að veita á hverjum tíma í samræmi við lög um réttindi sjúklinga nr. 74/1997. Því þarf að efla þverfaglega heilsueflandi móttöku innan heilsugæslu fyrir alla aldurshópa og að tryggja jafnt aðgengi allra að slíkri þjónustu. Auka þarf þátttöku ýmissa stétta innan heilsugæslunnar, þar á meðal félagsráðgjafa vegna sérþekkingar þeirra í því að efla félagslega heilsu og vinna með streitu og áföll. Þá þarf að endurskoða hugmyndafræði og innihald endurhæfingar og meðferðar, meðal annars í samstarfi við notendur og félagasamtök.

Félagsráðgjafafélag Íslands er reiðubúið að fylgja þessari umsögn eftir sé þess óskað.

Virðingarfyllt,
fyrir hönd Félagsráðgjafafélags Íslands

Steinunn Bergmann,
formaður